

ALTIJD BINNEN IS NIET FRIS

De school moet ook naar buiten kunnen

Het begrip Frisse School zou breder moeten zijn dan een goed binnenklimaat en een laag energieverbruik. OIII architecten heeft daarom 'openluchtscholen' als inspiratiebron gebruikt bij projecten voor primair onderwijs.

"Ga eens naar buiten!" De verlokking van alle schermen die in huis te vinden zijn geeft veel ouders het ongemakkelijke gevoel dat hun kinderen iets missen. Kinderen komen steeds minder vaak in de buitenlucht. Volgens onderzoek in 2013 gemiddeld 1,5 uur per week minder als in 2005. Allerlei factoren maken dat kinderen meer tijd binnen doorbrengen, buiten zijn wordt als minder aantrekkelijk ervaren. Is dat een probleem? Mensen die zich met dit onderwerp bezighouden vinden van wel. Buiten spelen wordt gezien als belangrijk voor zowel de ontwikkeling als de gezondheid van kinderen. Zo is de tendens dat kinderen gemiddeld steeds zwaarder worden omgekeerd evenredig met het meer binnenshuis zijn. Ook scholen zijn zich bewust van het belang van activiteiten buiten. Door de combinatie van onderwijs en opvang legt de wijze waarop scholen de dagbesteding organiseren toenemend gewicht in de schaal. Het concept 'binnen onderwijs geven en het schoolplein voor de pauzes' wordt als ontoereikend ervaren. De toegenomen aandacht voor de kwaliteit van het klimaat in het gebouw breidt zich uit naar het klimaat rond het gebouw. Altijd binnen zitten is niet fris.

"Tbc is weliswaar onder controle, overgewicht is er als volksziekte voor in de plaats gekomen."

DE OPENLUCHTSCHOOL REVISITED

Het idee dat ook op school buitenlucht en gezondheid hand in hand gaan is er al lang. De beweging van de openluchtscholen, ontstaan in het begin van de 20e eeuw in binnen- en buitenland, was aanvankelijk gericht op kinderen met tbc. Begonnen als een soort herstellingsoorden met een nauwgezet dagritme werden de scholen in de loop van de jaren steeds meer onderdeel van het reguliere onderwijs. Het heeft een aantal prachtige gebouwen opgeleverd, waarin het lesgeven in de openlucht op uiteenlopende manieren is vormgegeven. Veel van deze scholen bestaan nog steeds. Maar met het onder controle krijgen van tbc en veranderende prioriteiten in het onderwijs is het principe van de openluchtschool in de tweede helft van de vorige eeuw op de achtergrond geraakt. De alarmerende constatering een aantal jaren geleden dat de luchtkwaliteit in de huidige scholen vaak zeer belabberd is, heeft gezondheid op school weer hoog op de agenda geplaatst. Actieprogramma's en officiële classificaties van "Frisse Scholen" richten zich vooral op binnenklimaat en energiebesparing. Faciliteiten voor schoolactiviteiten buiten zijn nog niet geformaliseerd. De vraag is of dit niet zou moeten, tbc is weliswaar onder controle, overgewicht is er als volksziekte voor in de plaats gekomen.

LAGE DREMPEL NAAR BUITEN

Hoewel bij veel nieuwbouwopgaven de buitenruimte wordt geformuleerd als een verharding van een paar vierkante meter per leerlingen, is er ook een tegenbeweging. We zien een toenemende belangstelling voor de relatie tussen binnen en buiten. De afgelopen tijd is het bijvoorbeeld een aantal keer als vraag of selectiecriteria gesteld bij de selectie van een architect. Er zijn ook nieuwe scholen gerealiseerd waar de buitenruimte een integraal onderdeel is van de ruimtelijke organisatie van de school. De Driekoningenschool in De Meern, door OIII architecten ontworpen in samenwerking met fUSE studio, is een

Driekoningenschool, De Meern. Fotografie: Peter Evers

Kindercampus King, Amstelveen. Fotografie: Michael van Oosten

voorbeeld van deze ontwikkeling. Het gebouw uit 2014 heeft drie lagen en een opvallend getrapt silhouet. Door de stapeling van het programma bleef er rond het gebouw meer buitenruimte over. Aan beide zijden van het gebouw zijn op de verdiepingen terrassen over de gehele lengte van het gebouw gemaakt. Via openslaande deuren is er vanuit alle groepsruimten directe toegang naar buiten, en functioneert het terras als nevenruimte. Het biedt mogelijkheden om naast de gemeenschappelijke centrale ruimte ook de terrassen en het buitengebied in te zetten bij het lesprogramma. De drempel wordt lager om kinderen buiten zelfstandig te laten werken aan projecten, knutselen en spelen buiten de pauzes. Door een aantrekkelijke inrichting is de buitenruimte attractief en stimuleert activiteiten in de open lucht.

KINDERCAMPUS KING

“Openlucht onderwijs” was ook een inspiratiebron voor het ontwerp van de Kindercampus King in Amstelveen, geopend in 2015. Ook hier grenzen alle verdiepingen aan een grote buitenruimte doordat er dakterrassen zijn gemaakt. Deze zijn toegankelijk vanuit de centrale verkeersruimten. Het idee was een soort openlucht-lesruimten te maken, los van het schoolplein. De terrassen zijn thematisch ingedeeld, zo zijn er schooltuinen en ruimte om buiten te kunnen werken. Het atelier op de eerste verdieping heeft een eigen terras om ook in de open lucht te kunnen knutselen.

Voor de school is een attractief speelterrein gemaakt,

Kindercampus King, Amstelveen. Fotografie: Michael van Oosten

dat gedurende de hele dag gebruikt wordt door school en buitenschoolse opvang. De aftrappende vorm van het gebouw zorgt ervoor dat de bezonning van het speelterrein gedurende het hele jaar optimaal is.

PRAKTIJKERVARING

De vraag of de geboden faciliteiten in beide gebouwen ook leidt tot een situatie waarin kinderen meer buiten actief zijn kan nog niet worden beantwoord. De scholen zijn relatief kort in gebruik, het verkennen van de mogelijkheden en daarmee het uitvinden van wat werkt kost tijd. Daarbij hangt de praktijk sterk af van de manier waarop een schoolorganisatie open staat voor nieuwe onderwijssituaties. Op de langere termijn is het interessant de vinger aan de pols te houden om te zien op welke wijze het stimuleren van buitenactiviteiten op een zinvolle manier gestalte kan krijgen. 🕒

▶ Voor meer informatie surf u naar www.o-drie.nl.

PROJECTINFORMATIE

DRIEKONINGENSCHOOL, DE MEERN

Opdrachtgever

Stichting R.K. Basisscholen Vleuten

Architect

OIII architecten i.s.m. fUSE studio

Opgeleverd

2014

Fotografie

Peter Evers

KINDERCAMPUS KING, AMSTELVEEN

Opdrachtgever

Gemeente Amstelveen

Architect

OIII architecten

Opgeleverd

2015

Fotografie

Michael van Oosten